

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2019-04-16

Närvarande: F.d. justitierådet Ella Nyström samt justitieråden Erik Nymansson och Thomas Bull

Skyddsobjekt och obemannade farkoster

Enligt en lagrådsremiss den 4 april 2019 har regeringen (Försvarsdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i skyddslagen (2010:305),
2. lag om ändring i kamerabevakningslagen (2018:1200).

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av kanslirådet Mia Persson och ämnesrådet Cecilia Skjöldebrand.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Förslaget till lag om ändring i skyddslagen

5 §

I paragrafen uppräknas byggnader, andra anläggningar, områden och objekt som får beslutas vara skyddsobjekt. I den första punkten anges dels vissa byggnader, andra anläggningar och områden i ett

stycke samt några särskilda objekt i ett antal strecksatser. Utformningen gör bestämmelsen svårtillgänglig och det kunde övervägas att hålla isär byggnader, andra anläggningar och områden i en punkt och reglera objekten i en ny egen punkt som placeras sist i uppräknningen. Den kunde då utformas enligt följande.

7. objekten militära fartyg och luftfartyg, fordon som tillverkats särskilt för militära ändamål och militära fordonstransporter av stora mängder vapen, ammunition och sprängämnen eller andra sådana särskilt skyddsvärda transporter.

11 §

I ett nytt andra stycke i paragrafen föreslås att den som bevakar ett skyddsobjekt ska få ingripa mot en obemannad farkost som befinner sig inom, i närheten av eller över ett skyddsobjekt även på annat sätt än genom en undersökning av farkosten. Förutsättningen är att det behövs för att fullgöra bevakningsuppgiften. Våld mot farkosten får användas om andra medel är otillräckliga och det med hänsyn till omständigheterna är försvarligt.

Ett tillträdesförbud för obemannade farkoster gäller enligt 7 § själva skyddsobjektet. I lagrådsremissen görs emellertid bedömningen att mandatet för en skyddsvakts ingripande mot sådana farkoster bör vara vidare än gränserna för tillträdesförbudet och gälla även i närheten av och över skyddsobjektet.

Under de förutsättningar som anges i den föreslagna bestämmelsen kan alltså en obemannad farkost, trots att den befinner sig utanför området för ett tillträdesförbud, bli föremål för ingripande med våld och därigenom skadas eller förstöras. Särskilt mot den bakgrunden framstår det som angeläget att förutsättningarna för att ett ingripande ska få ske framgår på tydligast möjliga sätt. Formuleringen när det gäller förutsättningarna för våldsanvändning ansluter till vad som

anges om våldsanvändning i 10 § polislagen (1984:387).
Situationerna skiljer sig emellertid åt och det finns i
författningskommentaren i stort sett ingen beskrivning alls av hur
bestämmelsen är avsedd att tillämpas i de nu aktuella fallen. För att
underlätta tillämpningen av de tämligen vaga rekvisiten bör enligt
Lagrådets mening förtydligande i detta hänseende ske i
författningskommentaren.

Den som drabbas av en personskada eller sakskada genom våld
som utövas med stöd av bl.a. 10 § polislagen kan ha rätt till
ersättning enligt 8 § lagen (1998:714) om ersättning vid
frihetsberövanden och andra tvångsåtgärder. En förutsättning är att
den skadelidande inte har betett sig på ett sådant sätt att det varit
påkallat att använda våld mot hans eller hennes person eller
egendom. Det nu aktuella förslaget innebär, som redan framgått, att
en obemannad farkost kan komma att skadas eller förstöras genom
ett ingripande av en skyddsvakt även i fall då farkosten befinner sig
utanför ett område med tillträdesförbud. Enligt Lagrådets mening bör
det övervägas om det inte bör införas en motsvarande möjlighet till
ersättning för skadad egendom vid dessa ingripanden som den som
gäller vid ingripanden enligt bl.a. 10 § polislagen.

Övrigt lagförslag

Lagrådet lämnar förslaget utan erinran.